

Persian

کمک های اولیه برای تشخیص غش کرده

Epilepsy Australia
(نهاد صرع در استرالیا)

بزرگترین نهاد صرع استرالیا که توسط مراجعین رهبری می شود

صرع Epilepsy چیست؟

صرع یک عارضه در وظایف مغز است که باعث می شود شخص مبتلا دچار غش پی در پی شود.

غش چیست؟

همه اندیشه ها، احساس و عمل ما با تبادل اطلاعات بین یاخته های مغز از راه انگیزنده های الکترونیکی electronic impulses مهار می شود. وقتی غش رخ می دهد که یک فعالیت شدید و ناگهانی الکتریکی این الگو (ی تبادل اطلاعات بین یاخته ی مغز) رامختل نماید. تبادل اطلاعات بین یاخته ها مغشوش شده و به طور لحظه ای اندیشه، احساسات و حرکات ما دستخوش ابهام شده و از مهار ما خارج می شود.

با آنکه غش یک عارضه ترسناک است، در اغلب موارد بی آنکه نیاز به دخالتی باشد، خود به خود برطرف می شود. وقتی که غش بر طرف شد، انسان به تدریج مهار خویشتن را به دست می آورد و بی آنکه عارضه ای به دنبال داشته باشد انسان دوباره حالت عادی خود را باز می یابد. بسیاری از افرادی که دچار عارضه صرع هستند، با دارو می توانند از بروز غش جلوگیری نمایند.

تشخیص غش

با آنکه غش عارضه پیچیده ای است همه جهانیان هم عقیده اند که از یک دیدگاه، غش از دو نوع است یکی موضعی و دیگری عمومی. غش های موضعی نوعی است که در یکی از اجزاء مغز (یعنی در یک نقطه موضعی focal Point مغز) آغاز می شود و آن بخش از بدن که در مهار آن قسمت از مغز می باشد دستخوش تأثیر می شود. غش عمومی وقتی پیش می آید که تمامی مغز دچار شود و بنابر این بر تمامی بدن اثر می کند.

■ غش های ساده موضعی

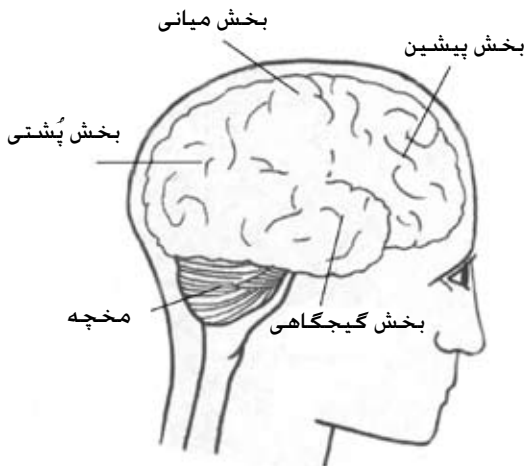
غش های ساده موضعی شامل غش های موضعی است که یک بخش از مغز را در بر می گیرد. علائم آن در اشخاص بسته به این است که آن قسمت از مغز مهار کدامیک از اندام بدن را به عهده داشته باشد. غش ممکن است شامل حرکات غیر اختیاری یک اندام بدن و یا سفت شدن آن، احساس تکراری آشنا déjà vu، احساس طعم یا بوی زننده، یا احساس خاصی در معده مانند دل ضعفه یا دل به هم خوردگی باشد. در تمام مدتی که چنین غش موضعی رخ می دهد شخص کاملاً به هوش است. معمولاً غش به مدت کمتر از یک دقیقه به درازا می انجامد و بعد شخص حالت عادی خود را باز می یابد. وقتی که یک غش موضعی پخش می شود و تمامی مغز را در بر می گیرد، آن را غش عمومی دومی secondary generalized seizure می نامند.

چنانچه غش از یک بخش از مغز آغاز شده باشد ممکن است همه مغز را در بر گرفته و به غش عمومی دومی مبدل شود

غش های جزئی یا موضعی از بخشی از مغز ناشی می شود

غش و صرع را گهگاهی در ارتباط با بخش یا ناحیه ای از مغز که غش از آن ناشی می شود به آن نام می نامند

■ غش های موضعی پیچیده

این نوع از غش هم به خاطر تحت تأثیر واقع شدن بخشی از مغز صورت می گیرد ولی به هوش ماندن شخص مبتلا دستخوش تغییر واقع می شود. اغلب شخص دچار گيجی و خیرگی چشم می شود؛ و ممکن است کارهای شگفتی بکند مانند بازی با لباس خود. حرکات جویدن مانند یا ایجاد صدا های غیر عادی. این غش ها ممکن است بین یک تا دو دقیقه طول بکشد. ولی پس از آن شخص ممکن است از چند دقیقه تا چند ساعت دستخوش حالت گيجی یا خواب آلودگی شود.

■ غش های پنهان [پیش از آن به آن بدحالی ناچیز petit mal می گفتند]

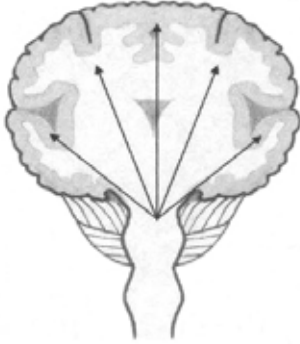
این نوعی غش عمومی است که همه مغز را در بر می گیرد و در کودکان شیوع دارد. با این نوع غش، شخص اصلاً متوجه آنچه که در پیرامون او می گذرد نیست ولی به ندرت بر زمین می افتد. تنها علامت آن این است که چشم ها خیره شده و نیمه ای از سیاهی چشم به زیر پلک ها بالا رفته یا پلک ها می لرزند.

تفاوت بین این نوع غش با رؤیاهای حین بیداری (کسانی که به فکر و خیال فرو می روند) را به دشواری می توان تشخیص داد. با این حال غش پنهان به ناگهان رخ می دهد و شخص همچنان کاری را که مشغول است دنبال می کند. با اینکه چنین غش هایی بیش از چند ثانیه به طول نمی انجامد، ممکن است در مدت روز چندین بار تکرار شود و به این ترتیب در فراگیری اختلال شدید ایجاد نماید.

■ غش های رعشه ای Myoclonic

غش های لحظه ای تشنج های عضلانی هستند که شخص قادر به مهار آنها نیست. این تشنج ها معمولاً هنگامی اتفاق می افتد که اندکی از راه رفتن گذشته باشد یا وقتی که شخص خسته است و قبل از رفتن بر روی تخت خواب. مانند غش های عمومی. شخص از هوش می رود ولی این پدیده بسیار زودگذر است و به دشواری می توان آن را تشخیص داد.

■ غش های انقباضی عمومی Tonic clonic seizures | در گذشته بدان بدحالی شدید grand mal می گفتند

غشی که همه مغز را در بر داشته و بدان غش عمومی اولیه می گویند.

غش های عمومی در اثر دخالت تمامی مغز است. این نوع غش غشی است که وقتی سخن از صرع به میان می آید مردم به آن می اندیشند. بعضی از اشخاص ممکن است پیش از غش احساس خاصی پیدا کنند مانند احساس تکراری آشنا déjà vu. یک احساس خاص در معده یا پیدا کردن احساس طعم یا بوی عجیب. خود این احساس نوعی غش موضعی است.

هنگام پیدایش غش انقباضی عمومی، بدن شخص سفت می شود و بر روی زمین می افتد (مرحله انقباض). دست و پا ممکن است دچار تشنج شده و حرکات منظم و متقارن داشته باشد (مرحله عمومی). از دهان شخص غش کرده ممکن است کف خارج شود. و چهره به رنگ آبی یا قرمز درآید و مهار ادرار یا مدفوع خود را از دست بدهد.

با آنکه دیدن چنین نوع غش هائی ممکن است بسیار ترسناک باشد، ولی احتمال اینکه این غش به شخص غش کرده صدمه ی جدی وارد کند بسیار کم است. ولی ممکن است آنها استفراغ کنند و یا زبان خود را گاز بگیرند و اگر هنگام افتادن یا هنگام لرزش و تشنج شدید، بر روی چیزی افتادند زخمی شوند. معمولاً چنین غش هائی پس از چند دقیقه رفع می شود. در چنین موقعی آن شخص مبهوت و خواب آلود می شود. ممکن است دچار سردرد شده یا بخواهد که بخوابد. این خواب آلودگی ممکن است چند ساعت دوام داشته باشد.

■ غش های انقباضی Tonic seizures

غش های انقباضی از جمله غش های عمومی هستند که باعث انقباض عضلانی می شوند و اگر شخص ایستاده باشد به شدت بر زمین می خورد. چنین حوادثی ممکن است در حین خواب پیش آید ولی چنانچه هنگام بیداری شخص رخ دهد، ممکن است بیشتر وقت ها از ناحیه سر به او صدمه وارد شود. در چنین مواقعی به شخص توصیه می شود کلاه ایمنی بر سر گذارد تا از ایجاد صدمه پرهیز شود. اگر شخص زخمی شد به او خدمات درمانی برسانید.

■ غش های غیر انقباضی (لمس شدن عضلات) Atonic seizures

غش های غیر انقباضی از نوع غش های عمومی هستند باعث می شود عضلات ناگهان لمس شده و شخص بر روی زمین افتد. اغلب به این قبیل غش ها "حمله غشی" یا "غش های غیر ایستائی atatic seizure" می گویند. این نوع از غش ها ممکن است باعث صدمه به صورت یا سر شخص غش کرده بشود. پوشیدن کلاه ایمنی توصیه می شود تا از صدمه دائمی پرهیز شود. معمولاً به سرعت این نوع غش ها پایان می یابد. اگر شخص زخمی شد به او خدمات درمانی برسانید.

کمک های اولیه به غش کرده ها

اینکه هنگام غش کردن یک شخص چه نوع کمکی باید به او بشود بسته به نوع غش متفاوت است.

■ غش های انقباضی عمومی TONIC CLONIC SEIZURES

در غش های رعشه ای و غش های عمومی انقباضی هنگامی کمک های اولیه آغاز می شود که شخص از هوش رفته باشد. یا به طور غیر منتظره دچار سفتی عضلات شده. روی زمین افتاده و شروع به تشنج نماید.

طرز کمک کردن

- ✓ با شخص بمانید - آرامش خود را حفظ کنید.
- ✓ به مدت زمان غش توجه کنید.
- ✓ او را در برابر صدمه بدنی محافظت کنید - پیرامون او را از چیزهای سفت پاک کنید و چیز نرمی را زیر سر او قرار دهید. اگر لباس او تنگ است آن را باز کنید.
- ✓ به آرامی آن شخص را به پهلو بخوابانید - و حتی المقدور هرچه زودتر. تا به نفس او کمک شود.
- ✓ با او آغاز به صحبت کنید - تا اینکه بدانید آیا به هوش آمده است یا نه.
- ✓ به او اطمینان دهید
- ✓ تماشا کنندگان را از آنجا دور کنید.
- ✗ حرکت شخص را محدود نکنید
- ✗ چیزی را با فشار وارد دهان او نکنید
- ✗ تا اینکه کاملاً به هوش نیامده به او آب، دارو یا غذا ندهید

پس از پایان غش. شخص بایستی به پهلوئی چپ دراز بکشد. یادتان باشد که پس از غش کردن. وقتی هنوز به حالت عادی برنگشته. احتمال کمی هست که او دچار استفراغ شود. بنا بر این. سر او باید چرخانده شود به طوری که هرگونه مواد استفراغ شده از دهان او خارج و وارد مجرای تنفسی او نشود. همراه این شخص باقی بمانید تا به حالت عادی برگردد (بین ۵ تا ۲۰ دقیقه)

در موارد زیر آمبولانس را با خبر سازید:

- ✓ وقتی که دوران غش بیش از ۵ دقیقه به درازا انجامد.
- ✓ شخص پس از پایان غش تا ۵ دقیقه به هوش نیاید.
- ✓ غش در آب اتفاق افتد.
- ✓ شخص مصدوم شود.
- ✓ شخص باردار بوده یا دچار بیماری قند باشد.
- ✓ اگر می دانید یا اعتقاد دارید که برای اولین بار است که شخص دچار غش شده است.
- ✓ اگر در باره وضع او تردید دارید.

غش موضعی پیچیده Complex Partial Seizure

در این نوع غش، تشخیص غش کرده ممکن است واکنش نشان نداده و گیج باشد. حرکات خود به خودی ضربه زدن به لب، قدم زدن، یا حرکات کورمال دست ممکن است انجام شود. ممکن است او رفتاری داشته باشد که با علائم جنبی مسمومیت ناشی از الکل یا مواد مخدر شبیه باشد.

- ✓ در خلال غش موضعی پیچیده ممکن است نیاز باشد که شما شخص را طوری هدایت کنید که به مانع برخورد نکند و از محل های خطرناک دور شود.
- ✓ پس از پایان غش فوری با او سخن گفتن را با لحنی پشتیبان آغاز کنید و از او بپرسید که آیا حالش خوب است.
- ✓ اگر پس از ۱۵ دقیقه آن شخص حالت عادی خود را باز نیافت، آمبولانس خبر کنید.

غش پنهانی Absence Seizure

در غش پنهانی شخص برای مدت بسیار کوتاه حواس خود را از دست می دهد. او به جایی خیره شده، چشمها ممکن است به بالا برود و پلک ها به هم بخورد. ممکن است انسان آن را با رؤیاهای روزانه اشتباه کند. توجه داشت باشید که یک نوع غش رخ داده، به آن شخص اطمینان بدهید و هرگونه اطلاعاتی را که در موقع غش بودن از دست داده تکرار کنید.

کمک های اولیه وقتی که غش در آب صورت بگیرد

در برخی از اوقات، از هوش رفتن خطرناک است و مراقبت های اضطراری باید فراتر از راهکارهای عادی باشد. اگر غش در آب اتفاق افتد وضعیتی است که خطر جانی را در پی خواهد داشت. چنانچه کسی در آب مثلاً در حمام یا استخر شنا غش کرد:

- ✓ از شخصی که در آب است مراقبت کنید تا سر و صورت او در بالای سطح آب باشد.
- ✓ به محض آنکه حرکات تشنج آمیز غش آن شخص پایان یافت او را از آب خارج کنید.
- ✓ بر رسی کنید که آیا آن شخص تنفس می کشد یا نه. اگر نه، فوری تنفس مصنوعی CPR را آغاز کنید.
- ✓ آمبولانس را خبر کنید. حتی اگر فکر می کنید که شخص کاملاً به حال عادی برگشته، بایستی مورد معاینه کامل پزشکی قرار گیرد. استنشاق آب ممکن است خطرات عمده ای به ریه و قلب وارد آورد.

احتیاط: اگر غش هنگام فعالیت های شنا، ولی بیرون از آب رخ داد او نباید در همان روز به شنا یا ورزش دیگر آبی بپردازد، ولو اینکه به طور کامل بهبود یافته باشد.

کمک های اولیه برای کسی که روی صندلی چرخدار دچار غش می شود

چنانچه کسی در شرایط زیر دچار غش شد:

وقتی که روی صندلی چرخدار است

روی صندلی اتوبوس، قطار یا ترم نشسته است

روی کالسکه کودکان یا بزرگسالان است

آرامش خود را حفظ کرده، بایستید و نظارت کنید

کوشش نکنید مانع غش کردن او شوید.

چیزی در دهان او قرار ندهید.

کوشش نکنید او را از وضعیتی که دارد جا به جا کنید - در بیشتر اوقات صندلی خود به نوعی پشتیبان او است.

اها، اگر مواد غذایی، آب یا استفراغ در دهان او است باید فوری او را از روی صندلی خارج ساخته و به پهلو چرخانده و درازکش کرد.

اگر این موارد مصداق دارد به راهکار زیر عمل کنید.

در دوران غش

✓ در صورت نبودن کمر بند ایمنی، آن شخص

را با ممانعت از افتادن وی محافظت کنید.

✓ مواظب باشید تا کالسکه بچه یا بزرگسال

در جایی امن باشد

✓ از آن شخص با حمایت از سرش محافظت

کنید. برخی از اوقات اگر محلی برای

استراحت سر تعبیه نشده باشد، چنانچه

زیر سر نرم باشد کمکی خواهد بود.

✓ مخصوصاً مواظب باشید که موانعی

سخت در سر راه حرکت تشنجی دست و

پاهای او نباشد. اگر بود آن ها را از او دور

کنید.

✓ برخی از اوقات ممکن است در پایان غش، اگر

مانعی برای تنفس او هست، نیاز باشد او را

از روی صندلی خارج کرد.

معمولاً پس از چند دقیقه به هوش می آید. به او

اطمینان بدهید و به او بگوئید که چه اتفاقی افتاده

است.

Epilepsy Australia

(نهاد صرع در استرالیا)

بزرگترین نهاد صرع استرالیا که توسط مراجعین رهبری می شود

Epilepsy Association of Tasmania Inc

PO Box 562 Burnie Tas 7320

تلفن: 03 6431 7848

دورنگار: 03 6431 5566

etas.nw@bigpond.net.au

www.epilepsytasmania.org

Epilepsy Association of Western Australia Inc

The Niche

11 Aberdare Rd Nedlands WA 6009

تلفن: 08 9346 7699

دورنگار: 08 9346 7696

epilepsy@cns.wa.com

www.epilepsywa.org.au

Epilepsy Foundation of Victoria

818 Burke Road Camberwell Vic 3124

تلفن: 03 9805 9111

دورنگار: 03 9882 7159

epilepsy@epilepsy.asn.au

www.epinet.org.au

Epilepsy Queensland Inc

Level 2 Gabba Towers

411 Vulture St Woolloongabba QLD 4102

تلفن: 07 3435 5000

دورنگار: 07 3435 5025

epilepsy@epilepsyqueensland.com.au

www.epilepsyqueensland.com.au

Epilepsy Australia Ltd

دفتر مرکزی

818 - 822 Burke Road

Camberwell Vic 3124

تلفن: 03 9805 9111

دورنگار: 03 9882 7159

epilepsy@epilepsy.asn.au

www.epilepsyaustralia.net

Epilepsy ACT

27 Mulley St Holder ACT 2611

تلفن: 02 6287 4555

دورنگار: 02 6287 4556

epilepsy@epilepsyact.org.au

www.epilepsyact.org.au

Epilepsy Australia in NSW

PO Box 1049 Baulkham Hills NSW 2153

تلفن: 02 9674 9966

دورنگار: 02 9620 7087

epilepsy@epilepsyaustralia.net

The Epilepsy Centre

266 Port Rd Hindmarsh SA 5007

تلفن: 08 8445 6131

دورنگار: 08 8445 6387

enquiries@epilepsycentre.org.au

www.epilepsycentre.org.au

برای اطلاعات بیشتر در مورد صرع، درمان و تدبیر آن لطفاً با شماره زیر تماس حاصل فرمائید:

1300 852 853

رفع مسؤلیت: با آنکه اطلاعات مندرج در این نشریه تا آنجا که ما اطلاع داریم هم درست است و هم مفید، ولی منظور از آن به هیچ وجه جایگزینی برای تماس شما با نهاد های مردمی صرع در ایالت شما یا کارشناسان بهداشتی صرع نمی باشد.